Tänkbart är verkligen att runföljden 29—38: **hkni : o : sykum** innehåller fadrens namn. Mot Säves (i *UFT*) och Brates förslag kan man emellertid invända, att mansnamnet *Hagni* förefaller att ha varit utomordentligt sällsynt. 29—32 **hkni** kan tänkas återge ett *Agni*, men även detta mansnamn är ovanligt (se U 546).

Vad **o : sykum** beträffar, förefaller det avgjort rimligast att tänka på det endast 3,5 km. åt SÖ belägna Sika, som av gravfälten att döma är en gammal och betydande bebyggelse. Sika skrives år 1367 *i Sykum* (SRP nr 769), *i Sikom* år 1409 (SDns 2, s. 186 or., Styffe, *Bidrag* 2, s. 176 or.), samt *j sikom* $^{7}/_{5}$ 1443 (Frötuna, otryckt diplom i RA). Uttalet på platsen är *sìka*. Den äldsta upptecknade formen är intressant; *Sykum* (1367) stämmer ju helt med runstenens skrivning **sykum**. Dessa skrivningar förefalla att vara ett tecken på att en delabialiseringstendens har funnits också i dessa trakter, vilket i och för sig på intet sätt är orimligt eller överraskande. Redan Dybeck föreslår (a. a.) tolkningen Sika.

Det torde i övrigt vara riktigast att endast fastställa, att vi numera på grund av runinskriftens svåra skador icke kunna komma till något säkert resultat, när det gäller inskriften i dess helhet. Vissa delar av den äro emellertid klara: **o : kutloti** betyder självfallet »på Gotland», och 39—51: **in : ur : basti : buti :** torde böra tolkas som *hann var bæzti bondi*, även om man då tvingas till att räkna med felristningar eller felläsningar. Troligen har Hadorph läst **in** i st. f. **an** (d. v. s. **han**); han läser ju bl. a. 59 **n** som **i**.

Inskriftens sista ord — **uhlmstan** — är också fullt klart. Det är det under vikingatiden vanliga mansnamnet *Holmstæinn*, se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 105. Det är ovisst, om det är *Holmstæinn*, som åsyftas med de omedelbart föregående orden **: in : ur : basti : buti :**. Uppfattar man inskriften så, måste man räkna med en pleonastisk användning av pron. *hann*. Tänkbart är emellertid, att satsen syftar på **: hkni : o : sykum**. I så fall är *Holmstæinn* ett fristående tillägg — måhända ristarens namn.

528. Görla, Frötuna sn.

Litteratur: L 630. J. Peringskiöld, Monumeuta 3, bl. 77; R. Dybeck, Berättelse för år 1862 och 1870 (ATA); UFT h. 2 (1881), s. 25.

Avbildning: Teckning 1742(?), insatt i Peringskiölds Monumenta.

Runristningen, som numera är försvunnen, fanns enligt teckningen i *Monumenta* 3 vid »Giörlaby, wid giärdesgården åt åkren». På samma teckning finnes nedtill med annan hand antecknat: »Görla-stenen, icke långt ifrå kämpen Görils graf, och ibland åtskillige små ättebackar, förr horizontal liggande, men igenom Hans Excellences &c. &c. Herr Grefwe G. Bondes anstalt uprest år 1742 d. 6 Maji.» Dessa äro de enda uppgifter som finnas om stenen, vilken senare vid flera tillfällen förgäves har eftersökts. Sålunda säger Radloff (1805): »I Peringskiölds tid har äfven vid Görla funnits et stycke af en Runsten hvarpå syntes et svärd och orden: hialb anutr. Han kallar detta ställe hjelten Görils graf.» Dybeck skriver i redogörelsen för sin »antiquariska» verksamhet under sommaren 1862: »Under flera dagar söktes en i Peringskölds samlingar beskrifven märklig runsten i Frötuna socken, vid *Görle by*. Den korta inskriften ... skulle vara ristad på klingan af ett svärd, som föreställes å stenen. Han fanns nu icke och ingen visste sig någonsin hafva sett honom.» I sin berättelse för år 1870 omtalar han åter, att »den märklige stenen med åristadt svärd och runor, hvilken enligt Peringskiöld varit vid Görla i Frötuna socken», icke påträffades. I *UFT* (1872) meddelas: »Denne sten kan ej tillrättafås, ehuru den noga eftersökts af herr Schürer von Waldheim.» Också vid runinskriftsinventeringen 1936 söktes stenen förgäves.

Inskrift (enligt teckningen i Peringskiölds *Monumenta*):

hialb · anutʀ
5 10

Hialp. Anundr.

»Hjälp. Anund.»

Till läsningen: 6 **a** och 7 **n** ha ensidiga bst. 10 **ʀ** är på teckningen prickad.

Stenen, som av teckningen att döma har varit tillhuggen med upptill rundade hörn, prydes av ett kortsvärd, som sträcker sig från det övre vänstra till det nedre högra hörnet. På klingan äro runorna placerade. Svärdets fäste påminner närmast om ett sabelfäste från nyare tid. Överhuvud taget gör stenen åtminstone på teckningen ett sådant intryck, att man måste räkna med möjligheten av att den har tillkommit i sen tid. Stenen kan ha varit en s. k. häststen, som av ryttare har använts som hjälp vid påstigning. Se vidare L 2001 Hellby, Litslena sn, som kommer att behandlas i följande band av *Upplands runinskrifter*.

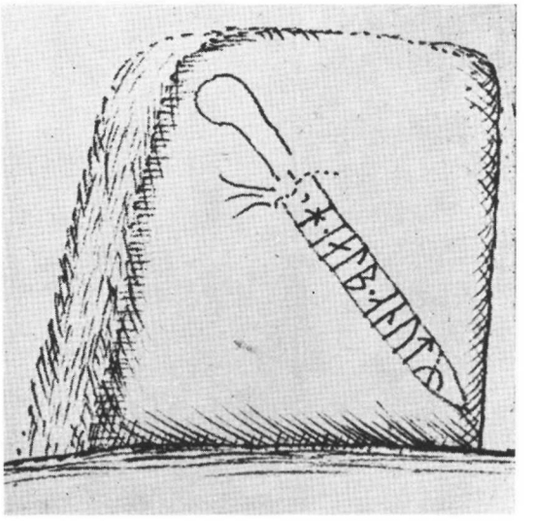

Fig. 271. U 528. Görla, Frötuna sn. Efter teckning år 1742(?) i Peringskiölds Monumenta.

529. Sika, Frötuna sn.

Pl. 113.

Litteratur: B 258, L 631, 1616 a, D 2: 245. J. Bureus, F a 12, bl. 368; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 77; F. V. Radloff, Beskrifning öfver norra delen af Stockholms län 2 (1805), s. 29; N. H. Sjöborg, Samlingar för Nordens fornälskare 3 (1830), s. 153; C. E. Markström, Beskrifning öfver Frötuna socken 1852 (orig. i Frötuna kyrkoarkiv, avskrift i ATA); R. Dybeck, Berättelse för år 1862 (ATA); UFT h. 2 (1872), s. 25; A. Blomberg, Beskrifning till kartbladet Penningby (1889), s. 45; W. Schürer von Waldheim, En nyupptäckt korsristning å ett berg i Frötuna socken, UFT h. 16 (1894), s. 38 f.; E. Brate, Anteckningar 1916 (ATA); E. Salvén, Bonaden från Skog (1923), s. 74, 80; E. Klein, Bilder ur Sveriges historia 1 (1931), s. 130; E. Floderus, Från hedendom till kristendom (i: Svenska folket genom tiderna 2, 1938, s. 65); S. B. F. Jansson, Runinskrifter i Norrtäljetrakten (i: Norrtäljetrakten under forntiden, 1945), s. 52 f.

Äldre avbildningar: Osign. teckning i F 1 8, bl. 35; P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 258, hos Sjöborg a. a., pl. 16 och 17, fig. 43, samt hos Markström a. a.); Dybeck, D 2: 245; C. M. Bolm, teckning den $^{30}/_{6}$ 1876 (ATA); Brate, foto 1916 (hos Salvén, Klein och Floderus).

Ristningen är huggen i en lodrätt stupande bergvägg, 400 m. NV om Sika mangårdsbyggnad, 425 m. N om infartsvägen till Sika, invid sydvästra kanten av den gamla vägen Sika—Mellingeholm. 150 m. SÖ om denna plats finnes ett stort gravfält. Ristningens nedersta linje befinner sig en knapp meter ovan marken. Den lilla vägen närmar sig på ett ställe Limmarens strand.

I *Sumlen* (F a 12) lämnar Bureus följande upplysning om hällen: »D. Joh. Estonis Relatio kyrkio herdens i Frötuna at en kyrkia är uthuggen i berget ... wid Sika.» *Ransakningarna*: »Widh görla och sijcka gierderne säges skahl synnas lijcknelse til Jettegriffter och J sijcka gierden är ett berg med boockstäfwer på.» På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* är skrivet: »Sika gärde i bärget» (B 258: »Sika gärde»). Radloff: »Vid Sika by äro åtskilliga runor uthugne i et berg af hvilka ej heller någon mening kan inhämtas.» — Dybeck omtalar i Reseberättelsen 1862, att ristningen »i berget på *Sika* gärde» återfunnits och att den »på det nog-